

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 274/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. apríla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť L. C. a K. C., zastúpených advokátkou JUDr. Ivetou Balalovou, Advokátska kancelária, Ružová dolina 10, Bratislava, pre namietané porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, neidentifikovaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Okresného súdu Pezinok sp. zn. 5 C 633/08 z 24. novembra 2011 a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 45/2012 zo 17. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. C. a K. C. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. februára 2014 doručená sťažnosť L. C. a K. C. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, neidentifikovaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 633/08 a jeho rozsudkom z 24. novembra 2011 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. 9 Co 45/2012 a jeho rozsudkom zo 17. októbra 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C 633/2008 z 24. novembra 2011 bol ich návrh na určenie ich vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zamietnutý. Proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Sťažovatelia sú toho názoru, že *„rozhodnutím Okresného súdu Pezinok aj Krajského súdu v Bratislave boli, porušené základné práva slobody uvedené v čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd“*.

Namietané porušenie svojich označených práv sťažovatelia v sťažnosti odôvodňovali výlučne skutkovými tvrdeniami, pričom poskytli svoj výklad na vec vzťahujúcich sa právnych noriem a poskytli aj právne posúdenie skutkového stavu plynúceho z vykonaného dokazovania. Podľa názoru sťažovateľov okresný súd, ako aj krajský súd ich vec nesprávne právne posúdil. V tejto súvislosti napádali závery okresného súdu a krajského súdu o nedostatku ich dobromyseľnosti, a tým aj oprávnenosti ich držby ako predpokladu vydržania vlastníckeho práva.

Sťažovatelia v závere svojej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo L. C. a K. C. na spravodlivý proces podľa čl. 12 ods. 1,2/ Ústavy SR, čl. 20 ods. 1/ Ústavy SR, čl. 46 ods. 1/ Ústavy SR a čl. 48 ods. 21 Ústavy SR zaručeného v čl. 6 ods. 1 / Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn.

5C 633/208 a Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp.zn. 9Co 45/2012 porušené bolo.

2. Ústavný súd SR napadnuté právoplatné rozhodnutia Okresného súdu Pezinok sp. zn. 5C 633/2008 a Krajského súdu v Bratislave, sp.zn. 9Co 45/2012 zrušuje a vracia vec na ďalšie konanie.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu

verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ústavný súd sa v prvom rade musel vysporiadať s nedostatkami navrhnutého petitu sťažnosti, ktorým je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný. Vychádzajúc však z celkového obsahu sťažnosti, prihliadajúc na požiadavku procesnej ekonómie ustálil predmet tohto konania tak, ako je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia, aj bez predchádzajúcej výzvy na odstránenie nedostatkov petitu, keďže ani prípadné doplnenie nedostatkov petitu by za žiadnych okolností nemohlo viesť k jej prijatiu na ďalšie konanie z dôvodov uvedených v tomto rozhodnutí.

1. K namietanému porušeniu označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 633/08 a jeho rozsudkom z 24. novembra 2011

Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnutý postup okresného súdu a jeho rozsudok sp. zn. 5 C 633/08 z 24. novembra 2011, keďže ho už preskúmal na základe odvolania krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľom ochranu ich právam.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti napadnutému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 633/08 a jeho rozsudku z 24. novembra 2011 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010).

2.1 Pokiaľ ide o napadnutý postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 45/2012 a jeho rozsudok zo 17. októbra 2013, ústavný súd zo systematického hľadiska považoval za vhodné venovať sa najprv namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom a rozsudkom krajského súdu. Pritom vzhľadom na to, že ide o potvrdzujúci rozsudok, musel ústavný súd brať do úvahy aj právne závery obsiahnuté v rozsudku okresného súdu, keďže sa s nimi krajský súd stotožnil.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a k čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Odhladnuc od faktu, že sťažovatelia ústavnému súdu nepredostreli ústavnoprávne námietky vo vzťahu k napadnutému postupu krajského súdu a jeho rozsudku, ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z hľadiska možného porušenia označených práv a konštatuje, že argumentácia krajského súdu uvedená v odôvodnení napadnutého rozsudku je *prima facie* dostatočná a presvedčivá. V žiadnom prípade argumentáciu nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú. Niet teda ani dôvodu na to, aby ústavný súd do veci zasiahol. Na tomto závere nemôže nič zmeniť okolnosť, že sťažovatelia majú na celú vec odlišný názor a s napadnutým rozsudkom krajského súdu nesúhlasia. Táto okolnosť totiž sama osebe nemôže spôsobiť porušenie označených práv sťažovateľov.

Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu a jeho napadnutým rozsudkom, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2.2 Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy napadnutým postupom krajského súdu a jeho rozsudkom, ústavný súd konštatuje, že namietaný článok ústavy má charakter všeobecného ústavného princípu a primárne neformuluje základné právo ani slobodu fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Ústavný súd v prípade čl. 12 ods. 2 ústavy stabilne judikuje, že tu ide o pozitívny záväzok štátu premietnuť do právneho poriadku tie antidiskriminačné zásady a opatrenia, ktoré uvedený článok obsahuje, a nie je teda priamo aplikovateľný orgánmi verejnej moci Slovenskej republiky v individuálnych prípadoch (III. ÚS 51/08, III. ÚS 316/2011). Ústavný súd preto nemá dostatok právomoci konať a rozhodnúť o porušení uvedenej ústavnej normy v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Z uvedeného dôvodu ústavný súd túto časť sťažnosti sťažovateľov odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

2.3 Sťažovatelia ďalej namietali aj porušenie svojho základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým postupom krajského súdu a jeho napadnutým rozsudkom. Ide o základné právo hmotnej povahy.

Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Keďže ústavný súd sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy označeným rozsudkom krajského súdu a jeho predchádzajúcim postupom odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovatelia namietali porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia.

2. 4 V neposlednom rade ústavný súd rozhodol aj o namietanom porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým postupom krajského súdu a jeho napadnutým rozsudkom.

Ústavný súd vychádzajúc z celého obsahu sťažnosti konštatuje, že sťažovatelia jednak neoznačili žiadne z uvedených základných práv upravených v predmetnom článku ústavy a ani z obsahu sťažnosti nie je zrejmé, ktoré z uvedených základných práv mali na mysli. V kontexte toho, že k označenému článku ústavy v sťažnosti chýba akákoľvek argumentácia, z ktorej by bolo možné identifikovať konkrétne základné práva, berúc do úvahy skutočnosť, že sťažovatelia sú v tomto konaní pred ústavným súdom zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, ktorý by mal byť spôsobilý skoncipovať podanie, ktoré by malo byť objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady, je vylúčené, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je advokát povinný vykonávať odborne. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

Na základe uvedeného ústavný súd so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľov dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľov v tejto časti nespĺňa náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde, pretože nie je identifikované konkrétne základné právo podľa uvedeného článku ústavy a taktiež v sťažnosti absentuje argumentácia vo vzťahu k namietanému porušeniu článku ústavy, preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti sťažovateľov odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2014